

USTAWA

z dnia 2 kwietnia 2004 r.

o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ubezpieczenie społeczne rolników, zwane dalej „ubezpieczeniem”, obejmuje, na zasadach określonych w ustawie, rolników i pracujących z nimi domowników, którzy:

- 1) posiadają obywatelstwo polskie lub
- 2) przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy lub karty pobytu wydanej w związku z uzyskaniem zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenia na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3) są obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Ubezpieczenie obejmuje obywateli, o których mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli przepisy Unii Europejskiej dotyczące stosowania systemów zabezpieczenia społecznego nie stanowią inaczej.”;

2) w art. 2 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Prezes Kasy jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.”;

3) art. 5a otrzymuje brzmienie:

„Art. 5a. 1. Rolnik lub domownik, który podlega ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanej zgodnie z przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu, jeżeli nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym.

2. Rolnik lub domownik, o którym mowa w ust. 1, podlega nadal ubezpieczeniu, jeżeli w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu tej działalności złoży Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia oraz udokumentuje spełnienie warunków opodatkowania tej działalności w formie zryczałtowanego podatku dochodowego w terminie 7 dni od dnia otrzymania dokumentu ustalającego przez organ podatkowy tę formę opodatkowania.

3. Niezachowanie któregokolwiek z terminów, o których mowa w ust. 2, jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia z końcem kwartału, w którym rolnik

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 12 września 1996 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, ustawę z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 756, z 1999 r. Nr 60, poz. 636, z 2000 r. Nr 45, poz. 531, z 2001 r. Nr 73, poz. 764, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 228, poz. 2255 i Nr 229, poz. 2273.

- lub domownik rozpoczął wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczął współpracę przy prowadzeniu tej działalności.
4. Jeżeli z dokumentów przedstawionych przez rolnika lub domownika wynika, że nie są spełnione warunki dalszego podlegania ubezpieczeniu określone w ust. 1, przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.
 5. Do dnia 14 lutego każdego roku rolnik lub domownik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracujący przy prowadzeniu tej działalności, podlegający ubezpieczeniu, zobowiązany jest po rozliczeniu roku podatkowego złożyć Kasie zaświadczenie właściwego organu podatkowego o wysokości należnego podatku za miniony rok.
 6. Jeżeli kwota podatku, o którym mowa w ust. 5, przekroczy kwotę 2 528 zł, ubezpieczenie rolnika lub domownika ustaje z końcem kwartału, w którym rolnik lub domownik zobowiązany był złożyć Kasie zaświadczenie.
 7. Niezachowanie terminu, o którym mowa w ust. 5, o ile nadal prowadzona jest pozarolnicza działalność gospodarcza, jest równoznaczne z zaistnieniem okoliczności powodujących ustanie ubezpieczenia z końcem kwartału, w którym rolnik lub domownik zobowiązany był złożyć zaświadczenie.
 8. Kwota podatku, o której mowa w ust. 6, zwana dalej „roczną kwotą graniczną”, podlega corocznej waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, określonym w ustawie budżetowej za rok, którego kwota dotyczy, ustawie o przewidywanym budżetowym lub ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone.
 9. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia, roczną kwotę graniczną, o której mowa w ust. 8.
 10. Za pozarolniczą działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 1, uważa się pozarolniczą działalność gospodarczą prowadzoną na podstawie przepisów o działalności gospodarczej.
 11. Za rozpoczynającego współpracę przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej, o którym mowa w ust. 1, uważa się rolnika lub domownika, który w stosunku do prowadzącego tę działalność spełnia kryteria osoby współpracującej, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.”;
- 4) w art. 6:
- a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) rolniku — rozumie się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkujejącą i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia,”,
 - b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:
 - „3) działalności rolniczej — rozumie się działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej,”,
 - c) pkt 5 otrzymuje brzmienie:
 - „5) dziale specjalnym — rozumie się dział specjalny produkcji rolnej, o którym mowa w załączniku do ustawy,”,
 - d) pkt 6 otrzymuje brzmienie:
 - „6) przepisach emerytalnych — rozumie się przepisy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,”,
 - e) uchyla się pkt 9,
 - f) po pkt 10 dodaje się pkt 10a—10c w brzmieniu:
 - „10a) emeryturze lub rencie rolniczej z ubezpieczenia — rozumie się emeryturę lub rentę inwalidzką z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz emeryturę rolniczą lub rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy,
 - 10b) emeryturze lub rencie z ubezpieczenia — rozumie się emeryturę lub rentę rolniczą z ubezpieczenia, rentę rolniczą szkoleniową i rentę rodzinną,
 - 10c) ustalonym prawie do emerytury lub renty — rozumie się ustalone prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia albo ustalone prawo do emerytury lub renty na podstawie przepisów emerytalnych lub innych przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym, a także ustalone prawo do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, przyznanego na podstawie przepisów o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu, oraz świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej,”,
 - g) pkt 12 i 13 otrzymują brzmienie:
 - „12) innym ubezpieczeniu społecznym — rozumie się obowiązkowe ubezpieczenia eme-

rytalne i rentowe określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych lub zaopatrzenie emerytalne określone w odrębnych przepisach,

- 13) osobie podlegającej innemu ubezpieczeniu społecznemu — rozumie się osobę podlegającą obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych lub objętą przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym,”

h) po pkt 13 dodaje się pkt 13a i 13b w brzmieniu:

„13a) świadczeniach z ubezpieczeń społecznych — rozumie się zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne, do których przysługuje prawo z tytułu ubezpieczenia chorobowego na podstawie przepisów o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,

- 13b) należnościach z tytułu składek — rozumie się składki, należne od nich odsetki i koszty upomnienia,”

5) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. 1. Ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy:

- 1) rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny,

- 2) domownik rolnika, o którym mowa w pkt 1

— jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

2. Ubezpieczeniem wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim na wniosek obejmuje się innego rolnika lub domownika, jeżeli działalność rolnicza stanowi stałe źródło jego utrzymania, a także osobę, która będąc rolnikiem przeznaczyła grunty prowadzonego gospodarstwa rolnego do zalesienia na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

3. Innego rolnika, domownika lub osobę, która przeznaczyła grunty do zalesienia, obejmuje się ubezpieczeniem wypadkowym, chorobowym i macierzyńskim na wniosek, wyłącznie w zakresie ograniczonym do świadczeń określonych w art. 9 pkt 1, jeżeli podlegają innemu ubezpieczeniu społecznemu albo mają ustalone prawo do emerytury lub renty

lub do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

4. Przepisów ust. 2 i 3 nie stosuje się do emerytów i rencistów, którzy mają orzeczoną niezdolność do samodzielnej egzystencji.”;

6) w art. 8:

- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za każdego ubezpieczonego opłaca się składkę w równej wysokości, z zastrzeżeniem ust. 3 i 3a.”,

- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Za ubezpieczonego, o którym mowa w art. 7 ust. 3, opłaca się jedną trzecią składki, o której mowa w ust. 2.”,

- c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Za ubezpieczonego rolnika i domownika, o którym mowa w art. 5a, składka wynosi dwukrotność kwoty ustalonej zgodnie z ust. 2.”;

7) w art. 10:

- a) w ust. 1 uchyla się pkt 2 i 4,

- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Członkami rodziny, o których mowa w ust. 1 pkt 3, są:

- 1) małżonek,

- 2) dzieci własne i przysposobione, pasierbowie, wnuki, rodzeństwo spełniające w dniu śmierci ubezpieczonego warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej,

- 3) rodzice, osoby przysposabiające, macocha, ojczym, jeżeli w dniu śmierci ubezpieczonego prowadzili z nim wspólne gospodarstwo domowe lub jeżeli ubezpieczony przyczynił się w znacznym stopniu do ich utrzymania albo jeżeli zostało ustalone, wyrokiem sądowym lub ugodą sądową, prawo do alimentów z jego strony.”,

- c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jednorazowe odszkodowanie nie przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli:

- 1) spowodował wypadek umyślnie albo wskutek rażącego niedbalstwa lub

- 2) będąc w stanie nietrzeźwości lub będąc pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych środków o podobnym działaniu, sam w znacznym stopniu przyczynił się do wypadku.”;

8) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za wypadek przy pracy rolniczej uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną

ną, które nastąpiło podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej albo pozostających w związku z wykonywaniem tych czynności:

- 1) na terenie gospodarstwa rolnego, które ubezpieczony prowadzi lub w którym stale pracuje, albo na terenie gospodarstwa domowego bezpośrednio związanego z tym gospodarstwem rolnym lub
- 2) w drodze ubezpieczonego z mieszkania do gospodarstwa rolnego, o którym mowa w pkt 1, albo w drodze powrotnej, lub
- 3) podczas wykonywania poza terenem gospodarstwa rolnego, o którym mowa w pkt 1, zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej albo w związku z wykonywaniem tych czynności, lub
- 4) w drodze do miejsca wykonywania czynności, o których mowa w pkt 3, albo w drodze powrotnej.”;

9) art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. 1. Jednorazowe odszkodowanie ustala się dla ubezpieczonego w wysokości proporcjonalnej do określonego procentowo stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

2. Za stały uszczerbek na zdrowiu uznaje się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy.
3. Za długotrwały uszczerbek na zdrowiu uważa się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie.
4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w uzgodnieniu z Radą Rolników, może określić, w drodze rozporządzenia, wysokość jednorazowego odszkodowania przysługującego za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, uwzględniając:
 - 1) stan finansów funduszu składkowego,
 - 2) wysokość jednorazowego odszkodowania przysługującego na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.
5. Jeżeli nie określono wysokości jednorazowego odszkodowania w sposób, o którym mowa w ust. 4, wynosi ono 66 % emerytury podstawowej za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

6. Jednorazowe odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, ulega zwiększeniu o kwotę równą jednorazowemu odszkodowaniu za 20 % uszczerbek na zdrowiu, jeżeli ubezpieczony wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej jest niezdolny do samodzielnej egzystencji.

7. Jeżeli wskutek pogorszenia się stanu zdrowia stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych, jednorazowe odszkodowanie zwiększa się o kwotę równą wysokości jednorazowego odszkodowania, określonej w ust. 4 lub 5, za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było to odszkodowanie.

8. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania jest uprawniony tylko jeden członek rodziny, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 i ust. 1a, jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości:

- 1) kwoty jednorazowego odszkodowania za 100 % uszczerbek na zdrowiu, jeżeli do świadczenia jest uprawniony małżonek lub dziecko,
- 2) 50 % kwoty określonej w pkt 1, jeżeli do świadczenia jest uprawniony inny członek rodziny.

9. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni równocześnie:

- 1) małżonek i jedno lub więcej dzieci, świadczenie to przysługuje w wysokości określonej w ust. 8 pkt 1, zwiększonej na każde dziecko o kwotę określoną w ust. 6,
- 2) dwoje lub więcej dzieci, świadczenie to przysługuje w wysokości określonej w ust. 8 pkt 1, zwiększonej na drugie i każde następne dziecko o kwotę określoną w ust. 6.

10. Jeżeli obok małżonka lub dzieci do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni równocześnie inni członkowie rodziny, każdemu z nich świadczenie to przysługuje w kwocie określonej w ust. 6, niezależnie od świadczenia przysługującego małżonkowi lub dzieciom.

11. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni tylko członkowie rodziny inni niż małżonek lub dzieci, świadczenie to przysługuje w wysokości określonej w ust. 8 pkt 2, zwiększo-

nej na drugiego i każdego następnego uprawnionego o kwotę określoną w ust. 6.

12. Jednorazowe odszkodowanie ustalone na podstawie ust. 9 i 11 dzieli się między uprawnionych w równych częściach.
13. Jednorazowe odszkodowanie z tytułu śmierci ubezpieczonego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, zmniejsza się o kwotę jednorazowego odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wypłaconego temu ubezpieczonemu.”;

10) art. 14 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 14. 1. Zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który wskutek choroby jest niezdolny do pracy nieprzerwanie przez co najmniej 30 dni.
2. Zasiłek chorobowy przysługuje za okres czasowej niezdolności do pracy, jednak nie dłużej niż przez 180 dni.
 3. Jeżeli po wyczerpaniu okresu zasiłkowego, o którym mowa w ust. 2, ubezpieczony jest nadal niezdolny do pracy, a w wyniku dalszego leczenia i rehabilitacji rokuje odzyskanie zdolności do pracy, zasiłek chorobowy przedłuża się na okres niezbędny do przywrócenia zdolności do pracy, jednak nie dłużej niż o dalsze 360 dni.
 4. Zasiłek chorobowy, o którym mowa w ust. 2, przyznaje się i wypłaca na podstawie zaświadczenia o czasowej niezdolności do pracy wydanego przez lekarza, lekarza dentystę, felczera lub starszego felczera, upoważnionego przez Zakład na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.
 5. Prezes Kasy zwraca Zakładowi koszty związane z wyprodukowaniem i dystrybucją druków zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy proporcjonalnie do liczby ubezpieczonych.
 6. Zasiłek chorobowy z tytułu czasowej niezdolności do pracy, trwającej dłużej niż 180 dni, przyznaje się i wypłaca na podstawie orzeczenia wydanego w trybie określonym w art. 46.
 7. Zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres:
 - 1) przebywania ubezpieczonego, na koszt Kasy, w zakładzie opieki zdrowotnej w celu rehabilitacji,
 - 2) po ustaniu ubezpieczenia.

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po zasięgnięciu opinii Rady Rolników, może określić, w drodze rozporządzenia, wysokość zasiłku chorobowego oraz przypadki, w których zasiłek chorobowy przysługuje przy niezdolności do pracy trwającej nieprzerwanie krócej niż 30 dni, uwzględniając stan finansów funduszu składkowego.

9. Jeżeli nie określono wysokości zasiłku chorobowego w sposób, o którym mowa w ust. 8, wynosi on jedną trzydziestą emerytury podstawowej za każdy dzień niezdolności do pracy.”;

11) art. 15 otrzymuje brzmienie:

„Art. 15. 1. Z tytułu urodzenia dziecka, a także z tytułu przyjęcia dziecka w wieku do jednego roku na wychowanie, jeżeli w tym czasie został złożony wniosek o przysposobienie, ubezpieczonemu przysługuje zasiłek macierzyński w wysokości trzyipółkrotnej emerytury podstawowej. Jeżeli ubezpieczeniu podlegają oboje rodzice, zasiłek ten przysługuje im łącznie.

2. Na wniosek Rady Rolników minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może określić, w drodze rozporządzenia, korzystniejszy sposób ustalania wysokości zasiłku, o którym mowa w ust. 1.”;

12) w art. 15a:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Osobie, która podlega ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu z mocy ustawy, do okresu zasiłkowego, o którym mowa w art. 14 ust. 1 i 2, zalicza się okresy pobierania zasiłku chorobowego z innego ubezpieczenia społecznego.”,

b) uchyla się ust. 2;

13) w art. 16 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Ubezpieczeniem emerytalno-rentowym na wniosek obejmuje się:

- 1) innego rolnika lub domownika, który podlega ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu w pełnym zakresie, jeżeli złożono wniosek o objęcie go ubezpieczeniem emerytalno-rentowym,
- 2) osobę, która podlegała ubezpieczeniu jako rolnik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, nie nabywając prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia, jeżeli podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 50 kwartałów,
- 3) osobę pobierającą rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy jako rentę okresową.

3. Przepisów ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 i 2 nie stosuje się do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.”;
- 14) art. 17 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 17. 1. Składka kwartalna za każdego ubezpieczonego wynosi 30 % emerytury podstawowej.
2. Za ubezpieczonego, o którym mowa w art. 5a, składka wynosi dwukrotność kwoty ustalonej w sposób określony w ust. 1.”;
- 15) art. 18 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 18. Świadczeniami z ubezpieczenia emerytalno-rentowego są:
- 1) emerytura rolnicza lub renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy,
 - 2) renta rolnicza szkoleniowa,
 - 3) renta rodzinna,
 - 4) emerytura i renta z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin,
 - 5) dodatki do emerytur i rent, o których mowa w pkt 1—4,
 - 6) zasiłek pogrzebowy.”;
- 16) w art. 19:
- a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 120 kwartałów,”
- b) uchyla się ust. 4;
- 17) art. 20 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 20. 1. Do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2, ust. 2 pkt 2 i ust. 3 zalicza się okresy:
- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983—1990,
 - 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.,
 - 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.
2. Okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.”;
- 18) art. 21 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 21. 1. Renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który łącznie spełnia następujące warunki:
- 1) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres, o którym mowa w ust. 2,
 - 2) jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym,
 - 3) całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub w okresach, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2, lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.
2. Warunek podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany okres uważa się za spełniony, jeżeli okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego ubezpieczonego wynosi co najmniej:
- 1) 4 kwartały — jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku do 20 lat,
 - 2) 8 kwartałów — jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 20 lat do 22 lat,
 - 3) 12 kwartałów — jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 22 lat do 25 lat,
 - 4) 16 kwartałów — jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 25 lat do 30 lat,
 - 5) 20 kwartałów — jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w wieku powyżej 30 lat.
3. Przy ustalaniu okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu zgodnie z ust. 2 stosuje się odpowiednio art. 20.
4. Jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, uważa się za spełniony, jeżeli ubezpieczony posiada jakikolwiek okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego, który obejmuje dzień wypadku lub dzień zachorowania na rolniczą chorobę zawodową.

5. Za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.
6. Całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za trwałą, jeżeli ubezpieczony nie rokuje odzyskania zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.
7. Całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za okresową, jeżeli ubezpieczony rokuje odzyskanie zdolności do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym.
8. Okres 20 kwartałów, o których mowa w ust. 2 pkt 5, powinien przypadać w okresie ostatnich 10 lat przed złożeniem wniosku o przyznanie renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy.”;

19) po art. 21a dodaje się art. 21b w brzmieniu:

- „Art. 21b. 1. Ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy określone w art. 21, w stosunku do którego orzeczono celowość przekwalifikowania zawodowego ze względu na trwałą całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, przysługuje przez okres 6 miesięcy renta rolnicza szkoleniowa.
2. Osobę, której przyznano rentę rolniczą szkoleniową, Kasa kieruje do powiatowego urzędu pracy w celu poddania przekwalifikowaniu zawodowemu.
 3. Okres 6 miesięcy, o którym mowa w ust. 1, ulega wydłużeniu na czas niezbędny do przekwalifikowania zawodowego, nie dłużej niż do 36 miesięcy.
 4. Przedłużenie prawa do renty rolniczej szkoleniowej następuje na wniosek starosty.
 5. Koszty przekwalifikowania zawodowego rencisty w okresie pobierania renty rolniczej szkoleniowej są finansowane ze środków funduszu prewencji i rehabilitacji.”;

20) art. 22 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 22. 1. Rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy przyznaje się jako rentę stałą, jeżeli całkowita niezdolność ubezpieczonego do pracy w gospodarstwie rolnym jest trwałą i nie orzeczono celo-

wości przekwalifikowania zawodowego. W pozostałych przypadkach renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje jako renta okresowa przez okres wskazany w decyzji Prezesa Kasy lub do czasu objęcia rencisty innym ubezpieczeniem społecznym.

2. Prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, które ustało z powodu ustąpienia całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od dnia ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.
3. Osobom pobierającym renty rolnicze z tytułu niezdolności do pracy, które osiągnęły wiek 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, przyznaje się z urzędu emeryturę rolniczą w wysokości nie niższej od dotychczas pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli osoba ta spełnia warunki określone w art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy.”;

21) uchyla się art. 23;

22) art. 24 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 24. Emerytura rolnicza, renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy oraz renta rolnicza szkoleniowa składa się z części składkowej i części uzupełniającej, ustalonych zgodnie z art. 25 i 26. Dla każdej z tych części ustala się wskaźnik wymiaru.”;

23) w art. 25:

a) w ust. 2 uchyla się pkt 3,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Do liczby lat, o których mowa w ust. 1, dolicza się również liczbę lat:

- 1) podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznym, podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz podlegania zaopatrzeniu emerytalnemu przepadającemu po tej dacie,
- 2) działalności kombatanckiej, działalności równorzędnej z tą działalnością, a także okresy zaliczane do okresów tej działalności oraz podlegania represjom wojennym i okresu powojennego, określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- 3) odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo zastępczych form tej służby,

przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r.

— jeżeli z tego tytułu ubezpieczonemu nie przyznano emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.”,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Okresy, o których mowa w ust. 2a pkt 1, przelicza się w wymiarze półtorakrotnym. Nie dotyczy to jednak okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pobierania świadczeń dla bezrobotnych.”,

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Jeżeli uprawniony do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu łącznie z okresami, o których mowa w ust. 2 i 2a, krócej niż przez 20 kwartałów, przyjmuje się, że okres opłacania składki wynosi 20 kwartałów.”;

24) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. 1. Do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia przysługuje dodatek pielęgnacyjny na zasadach i w wysokości określonej w przepisach emerytalnych.

2. Do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia przysługuje również dodatek z tytułu pracy przymusowej po dniu 1 września 1939 r. w wysokości 2 % emerytury podstawowej za każdy rok takiej pracy.

3. Dodatek, o którym mowa w ust. 2, dolicza się do części składkowej emerytury lub renty rolniczej, uwzględniając jego wysokość przy ustalaniu wskaźnika wymiaru części składkowej.

4. Do emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin przysługuje zwiększenie za okresy, o których mowa w art. 25 ust. 2a pkt 2 i 3, w wysokości 1 % emerytury podstawowej za każdy rok przypadający w tych okresach, jeżeli z tego tytułu uprawnionemu nie przyznano emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

5. Zwiększenie, o którym mowa w ust. 4, dolicza się do emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin i ustala się ponownie wskaźnik wymiaru tego świadczenia.”;

25) w art. 28:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2—8,

jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.”,

b) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy,”,

c) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5—7, 9 i 10.

4. Uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b) lub c),

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych,

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia,

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.”,

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wypłata ulega zawieszeniu w połowie, jeżeli:

1) emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem, który nie ma ustalonego prawa do emerytury albo renty i nie spełnia warunków do uzyskania emerytury rolniczej albo renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli małżonek ten podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy,

2) rencista pobiera okresową rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy, nie dłużej jednak niż przez dwa lata.”,

- e) dodaje się ust. 10 w brzmieniu:
- „10. W przypadku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej polegającej na przekazaniu gospodarstwa rolnego w formie aktu notarialnego osobie niepełnoletniej wypłata ulega zawieszeniu w całości do czasu osiągnięcia przez tę osobę 18 lat.”;
- 26) po art. 28 dodaje się art. 28a w brzmieniu:
- „Art. 28a. 1. Wypłata renty rolniczej szkoleniowej ulega zawieszeniu w części uzupełniającej w przypadku osiągnięcia przez uprawnionego przychodu z działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego zgodnie z przepisami emerytalnymi, bez względu na wysokość tego przychodu.
2. Prawo do renty rolniczej szkoleniowej ustaje:
- 1) od dnia podjęcia zatrudnienia, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych lub od dnia, gdy uprawniony odmówił, bez uzasadnionej przyczyny, przyjęcia propozycji zatrudnienia złożonej przez powiatowy urząd pracy,
 - 2) od dnia otrzymania przez Kasę zawiadomienia od starosty o braku możliwości przekwalifikowania uprawnionego do innego zawodu lub o braku możliwości przedstawienia propozycji odpowiedniego zatrudnienia w terminie 6 miesięcy od dnia ukończenia szkolenia, nie później niż w okresie 36 miesięcy pobierania tej renty,
 - 3) od dnia otrzymania przez Kasę zawiadomienia od starosty o tym, że uprawniony nie poddaje się przekwalifikowaniu zawodowemu.”;
- 27) w art. 29 w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:
- „1) emeryta lub rencisty mającego ustalone prawo do emerytury albo renty rolniczej z ubezpieczenia,
- 2) ubezpieczonego, który w chwili śmierci spełniał warunki do uzyskania emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy; przyjmuje się, że był on całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.”;
- 28) w art. 30:
- a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) 50 % części składkowej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, która przysługiwała lub przysługiwałaby zmarłemu w chwili śmierci”;
- b) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:
- „3. Za każdą następną osobę uprawnioną wysokość renty rodzinnej, ustalonej w sposób określony w ust. 2, zwiększa się o 5 %.
4. Rentę rodzinną, wyliczoną na podstawie ust. 2 i 3, zwiększa się o 10 %, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej.”;

c) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Renta rodzinna nie może być wyższa od kwoty świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu, i nie może być niższa od emerytury podstawowej.”;

29) w art. 31:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Do renty rodzinnej przysługuje dodatek przewidziany w art. 27 ust. 1 oraz dodatek dla sieroty zupełnej.”;

b) uchyla się ust. 3;

30) art. 32 otrzymuje brzmienie:

„Art. 32. Wypłata renty rodzinnej, przysługującej osobie pełnoletniej, ulega zawieszeniu, jeżeli uprawniony prowadzi działalność rolniczą. Przepisy art. 28 ust. 3, 4 i 6—10 oraz art. 34 stosuje się odpowiednio.”;

31) w art. 33 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. W razie zbiegu prawa do renty rolniczej z ubezpieczenia, jeżeli całkowita niezdolność do pracy powstała w wyniku wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, z prawem do emerytury z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się wyższe świadczenie w całości i połowę drugiego świadczenia.

4. Odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia z prawem do:

1) renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową,

2) renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371, Nr 181, poz. 1515 oraz z 2003 r. Nr 72, poz. 658),

3) renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo wskutek choroby zawodowej,

4) świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej.”;

32) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. 1. Prawo do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega zawieszeniu na zasadach określonych w przepisach emerytalnych. W takim przypadku nie zawieszają się jednak wypłaty części składowej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy albo nadwyżki emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin ponad 95 % emerytury podstawowej.

2. Przy stosowaniu zawieszenia prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia, zgodnie z ust. 1, nie bierze się pod uwagę dochodów z działalności rolniczej.”;

33) w art. 35 w ust. 1:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) członka rodziny osoby, o której mowa w pkt 1 lub 2, pozostającego na jej utrzymaniu i spełniającego warunki do renty rodzinnej,”,

b) dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) osoby, która w dniu śmierci nie miała ustalonego prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia, lecz spełniała warunki do jej przyznania i pobierania.”;

34) w art. 36:

a) w ust. 1:

— pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) podlegania ubezpieczeniu oraz ustania ubezpieczenia, a także wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie,”,

— dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) przedłużenia prawa do renty rolniczej szkoleniowej,”,

— dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) o których mowa w art. 41a i 55.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Od decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1—9, a także w przypadku niewydania decyzji przysługuje odwołanie do sądu w terminach i na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.”,

c) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Wniesienie odwołania do sądu od decyzji ustalającej podleganie ubezpieczeniu i obowiązek opłacania należności z tytułu składek na to ubezpieczenie nie wstrzymuje wykonania tej decyzji.”;

35) w art. 37:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Organy prowadzące ewidencję gruntów i budynków, organy podatkowe, organy prowadzące księgi wieczyste, Zakład, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane udzielać nieodpłatnie Kasie informacji niezbędnych do ustalenia okoliczności mających znaczenie w sprawach z zakresu ubezpieczenia.”,

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Kasa jest uprawniona do nieodpłatnego korzystania z danych zgromadzonych w:

- 1) Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności,
- 2) zbiorach meldunkowych,
- 3) krajowym systemie ewidencji gospodarstw rolnych.”;

36) w art. 39:

a) w ust. 2:

— pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) określenie zasad obliczania składek oraz sposobu ich opłacania i obowiązujących terminów płatności,”,

— dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) określenie kwoty należności z tytułu składek wynikającej z objęcia ubezpieczeniem i terminu zapłaty.”,

b) uchyla się ust. 3,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie zmiany stanu faktycznego lub stanu prawnego, na podstawie którego wydano decyzję o ustaleniu podlegania ubezpieczeniu, wydaje się nową decyzję. Jeżeli jednak zmianie ulegnie wysokość kwartalnych składek, rolnikowi obowiązanemu do ich opłacania doręcza się informację w tej sprawie.”;

37) w art. 39a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Odbierający oświadczenie, o którym mowa w art. 5a, pracownik Kasy poucza rolnika o skutkach prawnych tego oświadczenia i umieszcza stosowną informację na wydanej decyzji.”,

b) uchyla się ust. 4;

38) w art. 40 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Jeżeli decyzja, w której określono wysokość zobowiązań z tytułu składek, nie została doręczona co najmniej na 14 dni przed ustawowym terminem płatności, o którym mowa

w ust. 1, obowiązuje termin płatności wynoszący 14 dni od dnia doręczenia tej decyzji.”;

39) po art. 40 dodaje się art. 40a w brzmieniu:

„Art. 40a. 1. Od składek nieopłaconych w terminie przez rolnika pobiera się od rolnika odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonej w dziale III rozdział 6 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926, z późn. zm.³⁾).

2. Odsetek za zwłokę nie nalicza się, jeżeli ich wysokość nie przekracza 6,60 zł.”;

40) art. 41a otrzymuje brzmienie:

„Art. 41a. 1. Prezes Kasy lub upoważniony przez niego pracownik Kasy, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem zainteresowanego, na jego wniosek, uwzględniając możliwości płatnicze wnioskodawcy oraz stan finansów funduszków emerytalno-rentowego i składkowego, może:

1) odroczyć termin płatności należności z tytułu składek na ubezpieczenie, rozłożyć ich spłatę na raty lub umorzyć w całości lub w części,

2) umorzyć należności Kasy z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub części.

2. Prezes Kasy lub upoważniony przez niego pracownik Kasy może także, z urzędu, umorzyć część lub całość należności z tytułu składek, w przypadku ich całkowitej nieściągalności, która zachodzi, gdy:

1) w wyniku postępowania egzekucyjnego lub na podstawie posiadanych dokumentów stwierdzono, że dłużnik nie posiada źródeł dochodu i majątku, z którego można dochodzić należności, oraz brak jest możliwości przeniesienia odpowiedzialności,

2) dłużnik zmarł, nie pozostawiając majątku, z którego można by dochodzić należności, i jednocześnie nie ma możliwości przeniesienia odpowiedzialności,

3) kwota należności nie przekracza pięciokrotnej wartości opomnienia w postępowaniu egzekucyjnym,

4) jest oczywiste, że w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym należności nie uzyska się kwoty przewyższającej koszty postępowania egzekucyjnego.

3. Umorzenie składek powoduje również umorzenie odsetek za zwłokę w całości lub w takiej części, w jakiej zostały umorzone składki, oraz powoduje umorzenie należnych Kasie kosztów opomnienia.

4. Od należności z tytułu składek, których spłatę rozłożono na raty, nie nalicza się odsetek za zwłokę, począwszy od następnego dnia po wpływie wniosku.

5. Jeżeli dłużnik nie opłaci w terminie odroczonej składki lub ustalonych przez Kasę rat, kwota niezapłaconych składek staje się wymagalna wraz z odsetkami za zwłokę liczonymi od dnia następującego po dniu, w którym upływa termin płatności wynikający z art. 40.

6. W razie dokonywania wpłat na poczet rat, na jakie została rozłożona należność z tytułu składek, wpłatę zalicza się na poczet składek o najwcześniejszym terminie płatności i należnych od nich odsetek za zwłokę.”;

41) po art. 41a dodaje się art. 41b w brzmieniu:

„Art. 41b. 1. Należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 2—7.

2. Nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia.

3. Bieg terminu przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu od dnia podjęcia decyzji o rozłożeniu należności na raty lub odroczeniu terminu płatności, do dnia terminu płatności odroczonej należności z tytułu składek lub ostatniej raty, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Jeżeli w ustalonym terminie dłużnik nie zapłacił którejkolwiek z rat, na jakie została rozłożona należność, bieg terminu przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawiesz-

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 92, poz. 1062, z 2000 r. Nr 94, poz. 1037, Nr 116, poz. 1216, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 16, poz. 166, Nr 39, poz. 459, Nr 42, poz. 475, Nr 110, poz. 1189, Nr 125, poz. 1368 i Nr 130, poz. 1452, z 2002 r. Nr 89, poz. 804, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188, Nr 137, poz. 1302, Nr 170, poz. 1660 i Nr 228, poz. 2255 i 2256 oraz z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 64, poz. 593, Nr 68, poz. 623 i Nr 91, poz. 868.

- niu od dnia podjęcia decyzji o rozłożeniu należności na raty, do dnia podjęcia decyzji o wygaśnięciu decyzji o rozłożeniu na raty należności z tytułu składek.
5. Bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.
 6. Bieg terminu przedawnienia przerywa ogłoszenie upadłości. Po przerwaniu biegu terminu przedawnienia rozpoczyna się na nowo od dnia następującego po dniu uprawomocnienia się postanowienia o ukończeniu postępowania upadłościowego lub jego umorzeniu.
 7. Przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej lub następcy prawnego następuje po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja została wydana.
 8. Bieg terminu przedawnienia zawiesza się, jeżeli wydanie decyzji jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd. Zawieszenie biegu terminu przedawnienia trwa do dnia, w którym decyzja innego organu stała się ostateczna lub orzeczenie sądu uprawomocniło się, nie dłużej jednak niż 2 lata.
 9. Bieg przedawnienia terminu, o którym mowa w ust. 1, ulega zawieszeniu od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy.
 10. Nadpłacone lub nienależnie opłacone składki podlegają z urzędu zaliczeniu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku — na poczet przyszłych składek, chyba że płatnik złoży wniosek o zwrot składek.
 11. Nadpłacone lub nienależnie opłacone składki nie podlegają zwrotowi, jeżeli od dnia ich opłacenia upłynęło 5 lat.
 12. Kasa zawiadamia płatnika o kwocie nadpłaconych lub nienależnie opłaconych składek podlegających zwrotowi, jeżeli są one wyższe od kwoty, o której mowa w ust. 15.
 13. Płatnik może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 12, złożyć wniosek o zwrot nadpłaconych lub nienależnie opłaconych składek.
 14. W przypadku braku przyszłych należności z tytułu składek, nadpłacone lub nienależnie opłacone składki podlegają zwrotowi z urzędu.
 15. Nie podlegają zwrotowi nadpłacone lub nienależnie opłacone składki nieprzekraczające równowartości sumy kosztów powiadomienia płatnika o nadpłacie listem poleconym oraz kosztów jej zwrotu.”;
- 42) art. 45 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 45. 1. O zaistnieniu wypadku przy pracy rolniczej poszkodowany, rolnik, domownik lub inna osoba są zobowiązane zawiadomić Kasę bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia jego zaistnienia.
2. Jeżeli zachodzi przypuszczenie, że poszkodowany w chwili wypadku był w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub innych środków o podobnym działaniu, lekarz udzielający pierwszej pomocy kieruje poszkodowanego na badania niezbędne do ustalenia ich zawartości w organizmie. Poszkodowany jest obowiązany poddać się temu badaniu. Odmowa poddania się badaniu lub inne zachowanie uniemożliwiające jego przeprowadzenie powoduje pozbawienie prawa do świadczenia z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, chyba że poszkodowany udowodni, że miały miejsce przyczyny, które uniemożliwiły poddanie się temu badaniu. Koszty tego badania pokrywa Kasa.
 3. Niedopełnienie przez poszkodowanego lub rolnika obowiązku, o którym mowa ust. 1, ocenia się przy ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadku oraz prawa do jednorazowego odszkodowania.
 4. Kasa ustala okoliczności i przyczyny wypadku przy pracy rolniczej. Osoba upoważniona przez Prezesa Kasy ma prawo dokonać oględzin miejsca i przedmiotów związanych z wypadkiem oraz przeprowadzić dowody z zeznań poszkodowanego i świadków.
 5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb zgłaszania wypadku przy pracy rolniczej oraz ustalania jego okoliczności i przyczyn, uwzględniając:
 - 1) sposób dokumentowania wypadku przy pracy rolniczej,

- 2) zgłaszanie roszczenia o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy rolniczej,
- 3) prowadzenie postępowania dowodowego w celu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy rolniczej,
- 4) informacje, które powinny się znaleźć w protokole powypadkowym — biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia jednolitości procedur przy ustalaniu okoliczności i przyczyn tych wypadków.”;

43) art. 46 otrzymuje brzmienie:

„Art. 46. 1. Orzeczenia dotyczące:

- 1) trwałej i okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
- 2) stałego i długotrwałego uszczerbku na zdrowiu,
- 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- 4) czasowej niezdolności do pracy trwającej dłużej niż 180 dni,
- 5) celowości przekwalifikowania zawodowego z powodu trwałej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
- 6) wskazań do rehabilitacji leczniczej,
- 7) innych okoliczności warunkujących przyznanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników — w związku z prowadzonym postępowaniem o ustalenie prawa do świadczeń wydają w pierwszej instancji lekarze rzeczoznawcy Kasy, a w drugiej instancji — komisje lekarskie Kasy.

2. Prawomocne orzeczenie lekarza rzeczoznawcy Kasy lub orzeczenie komisji lekarskiej Kasy stanowi podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia:

- 1) stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu lub śmierci wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, lub
 - 2) trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, lub
 - 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji.
3. Prezes Kasy sprawuje nadzór nad orzekaniem lekarzy rzeczoznawców Kasy i komisji lekarskich Kasy.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki orzekania o całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym oraz orzekania o celowości przekwalifikowania zawodowego,
- 2) tryb postępowania orzeczniczego,
- 3) tryb i termin wnoszenia odwołań od orzeczeń lekarzy rzeczoznawców Kasy,
- 4) formy nadzoru nad orzekaniem lekarzy rzeczoznawców Kasy i komisji lekarskich Kasy,
- 5) dodatkowe kwalifikacje zawodowe wymagane od lekarzy realizujących zadania z zakresu orzecznictwa lekarskiego

— mając na uwadze konieczność zapewnienia w Kasie jednolitości stosowania procedur dotyczących realizacji zadań z zakresu orzecznictwa lekarskiego.

5. Stwierdzenia rolniczej choroby zawodowej dokonuje właściwy państwowy powiatowy inspektor sanitarny w trybie określonym w przepisach wydanych na podstawie Kodeksu pracy.”;

44) art. 51 otrzymuje brzmienie:

„Art. 51. Egzekucję należności z tytułu nieopłaconych w terminie składek na ubezpieczenie społeczne rolników prowadzi się w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.”;

45) art. 52 otrzymuje brzmienie:

„Art. 52. 1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ponadto:

- 1) do składek na ubezpieczenie stosuje się odpowiednio art. 12, art. 26, art. 29 § 1 i 2, art. 51 § 1, art. 55, art. 59 § 1 pkt 1, 3, 4, 8 i 9, art. 60 § 1, art. 62 § 1 i 5, art. 72 § 1 pkt 1 i 4, art. 73 § 1 pkt 1 i 5, art. 75 § 2 pkt 1 lit. c), art. 77 § 1 pkt 2, art. 77b § 2 i 4, art. 78 § 1, § 3 pkt 3 lit. a) i § 4, art. 79 § 2 pkt 3, art. 91, art. 97 § 1, art. 97a, art. 98 § 1 i § 2 pkt 1, 2 i 7, art. 100 § 1, art. 101 § 1, art. 105, art. 106 § 1 i 2, art. 107 § 1, § 1a i § 2 pkt 2 i 4, art. 108 § 1 i 4, art. 110 § 1, § 2 pkt 2 i § 3, art. 111 § 1—4 i § 5 pkt 1, art. 112 § 1 pkt 1 i 2, § 3, § 4 pkt 2 i § 5—7, art. 118 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Ordynacja podatkowa,

- 2) do przyznawania świadczeń z ubezpieczenia i do ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy regulujące przyznawanie i wypłatę odpowiednich świadczeń przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin.
2. Zasady zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz ustalania odsetek za opóźnienia w wypłacie świadczeń określają przepisy emerytalne oraz przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa.”;
- 46) po art. 52 dodaje się art. 52a w brzmieniu:
- „Art. 52a. Do składek na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie ich poboru, wymierzania odsetek za zwłokę, egzekucji, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach dłużnika oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenie społeczne rolników.”;
- 47) uchyla się art. 53;
- 48) w art. 55:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Prezes Kasy może przyznać emeryturę, rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy lub rentę rodzinną rolnikowi lub domownikowi lub członkom rodziny zmarłego rolnika lub domownika, pomimo niespełnienia, wskutek szczególnych okoliczności, warunków określonych w ustawie, jeżeli zainteresowana osoba nie ma niezbędnych środków utrzymania i nie może ich uzyskać ze względu na wiek lub stan zdrowia.”;
- b) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
- „2a. Prezes Kasy może emerytowi lub renciście, któremu na skutek niezaprzerstania prowadzenia działalności rolniczej wypłata części uzupełniającej świadczenia została zawieszona w całości, przyznać prawo do wypłaty 50 % tej części na czas określony, jeżeli istnieją szczególne przeszkody w zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej.”;
- 49) art. 56 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 56. Jeżeli przyczyną wypadku przy pracy rolniczej albo rolniczej choroby zawodowej była wadliwość środka stosowanego przy pracy lub nieprawidłowość świadczonej usługi, za którą odpowiedzialność cywilną ponosi osoba niebędąca poszkodowanym lub rolnikiem, na którego rachunek poszkodowany pracował, Prezes Kasy może dochodzić od tej osoby zwrotu wydatków ponoszonych na świadczenie z ubezpieczenia z tytułu wypadku przy pracy albo choroby zawodowej.”;
- 50) uchyla się art. 57;
- 51) w art. 59 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Prezesa Kasy powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, złożony po zasięgnięciu opinii Rady Rolników.”;
- 52) w art. 60 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Do pracowników Kasy stosuje się przepisy o pracownikach urzędów państwowych, z wyjątkiem przepisów dotyczących praw i obowiązków urzędników państwowych mianowanych.”;
- 53) art. 61 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 61. 1. W ramach Kasy wyodrębnia się:
- 1) centralę,
 - 2) oddziały regionalne,
 - 3) placówki terenowe,
 - 4) inne jednostki organizacyjne.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w drodze zarządzenia, po zasięgnięciu opinii Rady Rolników, nadaje Kasie statut, określając w nim wewnętrzną organizację Kasy.”;
- 54) w art. 62 w ust. 1 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
- „4) informowania ubezpieczonych i świadczeniobiorców o prawach i obowiązkach wynikających z ustawy oraz propagowania działalności Kasy.”;
- 55) w art. 63 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Prezes Kasy w porozumieniu z Radą Rolników, ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi oraz ministrem właściwym do spraw zdrowia określa zasady ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. Zasady te są zaleceniami dotyczącymi wyposażenia gospodarstwa, zabezpieczenia osób pracujących oraz sposobu wykonywania czynności związanych z działalnością rolniczą, ustanowionymi w celu zapobiegania wypadkom przy pracy rolniczej i rolniczym chorobom zawodowym.”;
- 56) w art. 64:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Kasa podejmuje działania na rzecz pomocy ubezpieczonym i osobom uprawnionym do świadczeń z ubezpieczenia, wykazującym całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, ale rokującym jej odzyskanie w wyniku leczenia i rehabilitacji, albo za-

grożonym całkowitą niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym, obejmujące w szczególności:

- 1) kierowanie na rehabilitację leczniczą do zakładów rehabilitacyjnych,
- 2) prowadzenie zakładów rehabilitacji leczniczej,
- 3) wspieranie rozwoju rehabilitacji ambulatoryjnej na obszarach wiejskich,
- 4) prowadzenie, we własnym zakresie, badań i analiz przyczyn niezdolności do pracy,
- 5) odpłatne zlecenie badań naukowych i ekspertyz dotyczących przyczyn niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym oraz metod jej przeciwdziałania,
- 6) promocję zdrowia,
- 7) działania dotyczące profilaktyki zdrowotnej w środowisku wiejskim.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb kierowania na rehabilitację leczniczą oraz udzielania zamówień na świadczenia i usługi rehabilitacyjne, w tym:

- 1) wskazania do rehabilitacji oraz ocenę jej potrzeby,
- 2) trwałość i okresowość całkowitej niezdolności do pracy oraz przyczynę jej powstania,
- 3) wiek ubiegającego się o rehabilitację,
- 4) warunki i tryb kwalifikacji wniosku o rehabilitację,
- 5) sposób zwrotu kosztów przejazdu,
- 6) warunki i tryb przeprowadzania konkursu oraz zawierania umów o świadczenia i usługi rehabilitacyjne z podmiotami niebędącymi jednostkami organizacyjnymi Kasy

— mając na uwadze potrzebę rehabilitacji leczniczej osób kierowanych i stan finansów funduszu prewencji i rehabilitacji.”;

57) art. 67 otrzymuje brzmienie:

„Art. 67. 1. Radę Rolników w liczbie 25 członków powołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego spośród kandydatów zgłoszonych przez społeczno-zawodowe organizacje rolników i związki zawodowe rolników indywidualnych o ogólnokrajowym zasięgu, po przeprowadzeniu konsultacji ze zgłaszającymi organizacjami. W chwili rozpoczęcia kadencji co najmniej 15 członków powinno podlegać ubezpieczeniu w pełnym zakresie, a co najmniej 5 członków powinno pobie-

rać emeryturę lub rentę z ubezpieczenia.

2. W posiedzeniach Rady Rolników uczestniczą z głosem doradczym minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, minister właściwy do spraw rozwoju wsi, minister właściwy do spraw finansów publicznych i Prezes Kasy lub ich przedstawiciele.

3. Kadencja Rady Rolników trwa 3 lata.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przed upływem kadencji Rady Rolników:

1) odwołuje członka, jeżeli złożył on rezygnację lub jeżeli o odwołanie wystąpiła organizacja zgłaszająca,

2) może, po zasięgnięciu opinii Rady Rolników, odwołać członka, jeżeli bez usprawiedliwionych przyczyn nie bierze on udziału w pracach Rady Rolnik, w w okresie czterech kolejnych posiedzeń plenarnych lub jeżeli zachodzą istotne przeszkody w jego dalszym udziale w pracach Rady Rolników.

5. Uzupelnienia składu Rady Rolników w toku kadencji dokonuje się w trybie przewidzianym dla powołania.”;

58) w art. 68:

a) uchyla się ust. 3,

b) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Rada Rolników podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Rady Rolników, z tym że w sprawach określonych w art. 11 ust. 2, art. 13 ust. 4, art. 14 ust. 8 i art. 15 ust. 2 jest wymagana większość dwóch trzecich głosów. Regulamin Rady Rolników może przewidywać podejmowanie uchwał kwalifikowaną większością głosów także w innych sprawach.

5. Członkowi Rady Rolników w związku z udziałem w pracach Rady Rolników przysługuje ryczałtowe wynagrodzenie.”,

c) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi w drodze rozporządzenia:

1) tryb zgłaszania kandydatów na członków Rady Rolników,

2) regulamin i zasady wynagradzania członków Rady Rolników, uwzględniając funkcję pełnioną w Radzie Rolników i wydatki ponoszone w związku z udziałem w pracach Rady.”;

59) art. 70 otrzymuje brzmienie:

„Art. 70. W sprawach, o których mowa w art. 8 ust. 5, art. 11 ust. 2, art. 13 ust. 4, art. 14 ust. 8, art. 15 ust. 2 i art. 82 ust. 2, Rada Rolników przedstawia swój wniosek, stanowisko lub opinię wraz z uzasadnieniem obejmującym w szczególności ocenę skutków finansowych projektowanej regulacji.”;

60) uchyla się art. 72;

61) w art. 74:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prezes Kasy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, przedstawia Radzie Rolników sprawozdanie z działalności Kasy i funduszu składkowego w poprzednim roku.”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Rada Rolników rozpatruje sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, i uchwała opinię wraz z ewentualnymi wnioskami, w terminie do dnia 30 kwietnia.”;

62) w art. 76:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Podstawy finansowe ubezpieczenia i działalności Kasy stanowią także fundusze emerytalno-rentowy, administracyjny oraz prewencji i rehabilitacji, którymi dysponuje Prezes Kasy.”;

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Fundusze, o których mowa w ust. 2, są państwowymi funduszami celowymi.”;

63) art. 76a otrzymuje brzmienie:

„Art. 76a. 1. Nadzór nad funduszem składkowym pełni Rada Nadzorcza Funduszu Składkowego.

2. W skład Rady Nadzorczej Funduszu Składkowego wchodzi 5 przedstawicieli Rady Rolników i 2 przedstawicieli wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego oraz po 1 przedstawicieli wyznaczonym przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych i ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po zasięgnięciu opinii Rady Rolników, nadaje, w drodze zarządzenia, statut funduszowi składkowemu.”;

64) w art. 77:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Fundusz składkowy jest przeznaczony na finansowanie:

1) świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego,

2) bezpośrednich kosztów funkcjonowania Rady Rolników,

3) kosztów zarządzania funduszem i wykonywania jego zobowiązań jako osoby prawnej,

4) działalności Kasy, o której mowa w art. 66,

5) niedoboru funduszu administracyjnego, o którym mowa w art. 79 ust. 3, oraz funduszu prewencji i rehabilitacji, o którym mowa w art. 80 ust. 3.

2. Fundusz składkowy tworzy się ze składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz z innych źródeł określonych w statucie funduszu składkowego, zapewniając pełne pokrycie wydatków funduszu składkowego oraz odpisów, o których mowa w art. 79 ust. 2 i art. 80 ust. 2.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie powstania niedoboru funduszu składkowego, może być zaciągnięty kredyt bankowy w wysokości niezbędnej do pokrycia niedoboru. Spłatę kredytu uwzględnia się przy ustalaniu wysokości składki na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie w okresie spłaty.”;

65) w art. 78 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Fundusz emerytalno-rentowy tworzy się:

1) ze składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe,

2) z refundacji ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na pokrycie:

a) wydatków na świadczenia z innego ubezpieczenia społecznego, o których mowa w ust. 1 pkt 2,

b) wydatków wynikających z art. 25 ust. 2a pkt 1 w związku z art. 25 ust. 4,

3) z uzupełniającej dotacji z budżetu państwa,

4) z dotacji z budżetu państwa przeznaczonej na składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w ust. 1 pkt 5.”;

66) w art. 79 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Fundusz administracyjny tworzy się z:

1) odpisów od funduszu składkowego i od funduszu emerytalno-rentowego, w wysokości do 9 % planowanych wydatków funduszu składkowego i do 3,5 % planowanych wydatków funduszu emerytalno-rentowego,

2) refundacji przez właściwe instytucje kosztów związanych z realizacją ubezpieczenia zdrowotnego oraz realizacją innych zadań powierzonych Prezesowi Kasy na podstawie odrębnych przepisów.

3. W razie powstania niedoboru funduszu administracyjnego, niedobór ten pokrywa się ze środków funduszu składowego.”;

67) art. 80 otrzymuje brzmienie:

„Art. 80. 1. Fundusz prewencji i rehabilitacji jest przeznaczony na finansowanie kosztów rzeczowych wynikających z realizacji zadań Kasy, o których mowa w art. 21b, 63 i 64.

2. Fundusz prewencji i rehabilitacji tworzy się z odpisu od funduszu składowego, w wysokości do 5 % planowanych wydatków z tego funduszu, oraz dotacji z budżetu państwa.

3. W razie powstania niedoboru funduszu prewencji i rehabilitacji, niedobór ten pokrywa się ze środków funduszu składowego.”;

68) uchyla się art. 81;

69) art. 83 otrzymuje brzmienie:

„Art. 83. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia gospodarki finansowej Kasy, w tym tryb sporządzania planu rzeczowo-finansowego Kasy, państwowych funduszy celowych i funduszu składowego, będących w dyspozycji Prezesa Kasy, i dokonywania w nich zmian oraz gromadzenia i wydatkowania środków z tych funduszy, mając na względzie zapewnienie prawidłowego przepływu tych środków.”;

70) użyte w art. 8 w ust. 5, w art. 11 w ust. 2, w art. 47 w ust. 3, w art. 58 w ust. 5, w art. 59 w ust. 2 oraz w art. 68 w ust. 2 w różnych przypadkach wyrazy „Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego”.

Art. 2. W ustawie z dnia 12 września 1996 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. Nr 124, poz. 585 i Nr 155, poz. 771) uchyla się art. 2.

Art. 3. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548, Nr 162, poz. 1568 i Nr 190, poz. 1864 oraz z 2004 r. Nr 19, poz. 177 i Nr 69, poz. 624) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 23:

a) w ust. 1 uchyla się pkt 5,

b) uchyla się ust. 2,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi sprawuje nadzór nad działalnością Agencji

Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a w zakresie spraw wymienionych w ust. 1 pkt 1 i 4 lit. c oraz pkt 8 — nad działalnością Agencji Nieruchomości Rolnych.”;

2) w art. 31:

a) w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) ubezpieczenia społecznego rolników,”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego sprawuje nadzór nad Prezesem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Prezesem Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie (Dz. U. Nr 52, poz. 539 oraz z 2003 r. Nr 229, poz. 2273) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 uchyla się ust. 2;

2) w art. 10 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gruntów będących gospodarstwem rolnym w rozumieniu przepisów o podatku rolnym,”.

Art. 5. 1. Rolnik lub domownik, prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracujący przy prowadzeniu tej działalności, podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników w dniu wejścia w życie ustawy, jest zobowiązany, w terminie do dnia 30 września 2004 r. udokumentować Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, w jakiej formie jest opodatkowana prowadzona przez niego pozarolnicza działalność gospodarcza lub działalność, przy której jest osobą współpracującą, a w przypadku prowadzenia działalności w 2003 r., udokumentować także wysokość należnego podatku za ten rok.

2. Rolnik lub domownik zostaje wyłączony z ubezpieczenia z końcem trzeciego kwartału 2004 r., jeżeli z dokumentu, wymienionego w ust. 1 wynika, że prowadzona przez niego pozarolnicza działalność gospodarcza lub działalność, przy której prowadzeniu jest osobą współpracującą, jest opodatkowana na zasadach innych, niż określone w przepisach o zryczałtowanym podatku dochodowym lub należny za ubiegły rok podatek przekroczył kwotę 2 528 zł.

3. Niedostarczenie dokumentów, wymienionych w ust. 1, powoduje ustanie ubezpieczenia z końcem trzeciego kwartału 2004 r.

Art. 6. 1. Osoba, podlegająca w dniu wejścia w życie ustawy ubezpieczeniu z tytułu prowadzenia działań specjalnych produkcji rolnej, podlega temu ubezpieczeniu na dotychczasowych zasadach, jeżeli rodzaj i rozmiar prowadzonej produkcji wskazuje, że jest to dział specjalny w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Osoba, o której mowa w ust. 1, jest zobowiązana, w terminie do dnia 30 września 2004 r., dostarczyć Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zaświadczenie organu podatkowego o rodzajach i rozmiarach prowadzonej produkcji.

3. Jeżeli z dostarczonych dokumentów wynika, że prowadzona przez daną osobę działalność nie stanowi działu specjalnego produkcji rolnej w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, ubezpieczenie tej osoby ustaje z dniem 30 września 2004 r.

4. Niedostarczenie zaświadczenia w terminie określonym w ust. 2 uważa się za nieprowadzenie przez daną osobę działu specjalnego w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą i powoduje ustanie ubezpieczenia z dniem 30 września 2004 r.

Art. 7. Osoby mające ustalone prawo do renty inwalidzkiej rolniczej, na podstawie przepisów dotychczasowych, uważa się za osoby mające ustalone prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy.

Art. 8. 1. Osobom pobierającym renty inwalidzkie z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin, które osiągnęły wiek 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, przyznaje się z urzędu emeryturę z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w wysokości dotychczas pobieranej renty inwalidzkiej.

2. Osobom pobierającym renty inwalidzkie rolnicze przyznane na podstawie ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy osiągnęły wiek 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, przyznaje się z urzędu emeryturę rolniczą w wysokości nie niższej od dotychczas pobieranej renty inwalidzkiej, jeżeli osoba ta spełnia warunki określone w art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy.

3. Osobom, o których mowa w ust. 1, które osiągnęły wiek 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, oraz osobom, o których mowa w ust. 2, przyznanie emerytur nastąpi w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 9. Ilekroć przepisy odrębne uzależniają prawo do świadczeń od stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, należy przez to rozumieć całkowitą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym.

Art. 10. W sprawach o przyznanie:

- 1) jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej zaistniałego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy,
- 2) emerytury rolniczej
— wszczętych, a niezakończonych wydaniem decyzji przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 11. Środki finansowe pozostałe po zlikwidowanym funduszu rezerwowym zasilają, w równych częściach, fundusz prewencji i rehabilitacji oraz fundusz administracyjny.

Art. 12. Dotychczasowy statut funduszu składkowego zachowuje moc do czasu wydania statutu funduszu składkowego na podstawie art. 76a ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 13. Kadencja dotychczasowej Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników powołanej na podstawie art. 67 ust. 3 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy ustaje z dniem 31 grudnia 2004 r.

Art. 14. Dotychczasowe przepisy wykonawcze, wydane na podstawie:

- 1) art. 13 ust. 3 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. 13 ust. 4 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą;
- 2) art. 14 ust. 3 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. 14 ust. 8 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą;
- 3) art. 45 ust. 5 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. 45 ust. 5 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 4) art. 61 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. 61 ust. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy;
- 5) art. 68 ust. 5 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych na podstawie art. 68 ust. 5a w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 15. Przepisy art. 1 ust. 1 pkt 3 i ust. 1a ustawy wymienionej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się od dnia uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

Art. 16. Ustawa wchodzi w życie z dniem 2 maja 2004 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 65, pkt 66 i pkt 67, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

Załącznik do ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. (poz. 873)

TABELA RODZAJÓW I ROZMIARÓW DZIAŁÓW SPECJALNYCH PRODUKCJI ROLNEJ

Lp.	Rodzaje upraw i produkcji
1	2
1	Uprawy roślin ozdobnych i pozostałych w szklarniach ogrzewanych powyżej 100 m ²
2	Uprawy w szklarniach nieogrzewanych powyżej 100 m ²
3	Uprawy roślin ozdobnych i pozostałych w tunelach foliowych ogrzewanych powyżej 200 m ²
4	Uprawy grzybów i ich grzybni — powyżej 100 m ² powierzchni uprawowej
5	Drób rzeźny: a) kurczęta — powyżej 1 000 szt. (w skali roku) b) gęsi — powyżej 500 szt. (w skali roku) c) kaczki — powyżej 500 szt. (w skali roku) d) indyki — powyżej 500 szt. (w skali roku) e) strusie — powyżej 20 szt. (w skali roku)
6	Drób nieśny: a) kury nieśne (w stadzie reprodukcyjnym) — powyżej 2 000 szt. (w skali roku) b) gęsi (w stadzie reprodukcyjnym) — powyżej 200 szt. (w skali roku) c) kaczki (w stadzie reprodukcyjnym) — powyżej 500 szt. (w skali roku) d) indyki (w stadzie reprodukcyjnym) — powyżej 500 szt. (w skali roku) e) kury (produkcja jaj konsumpcyjnych) — powyżej 1 000 szt. (w skali roku) f) strusie (w stadzie reprodukcyjnym) — powyżej 6 szt. (w skali roku)
7	Zakłady wylęgu drobiu (zdolność produkcyjna — liczba jaj):
	a) kurczęta — powyżej 3 000 szt.
	b) gęsi — powyżej 3 000 szt.
	c) kaczki — powyżej 3 000 szt.
	d) indyki — powyżej 3 000 szt.
e) strusie — powyżej 50 szt.	
8	Zwierzęta futerkowe — powyżej 50 szt. samic stada podstawowego: a) lisy i jenoty b) norki c) tchórzofretki d) szynszyle e) nutrie f) króliki
9	Pasieki powyżej 80 rodzin
10	Hodowla i chów świń poza gospodarstwem rolnym powyżej 100 szt.